

การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อ
พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

The Student Affairs Administration according to
Buddhist Oriented School Affecting to
Secondary Educational Service Area Office Phatthalung

Received: December 04, 2022
Revised: February 02, 2023
Accepted: February 08, 2023

วิศรุต คงเทพ¹, พระครูประโชติกิจจาภรณ์² และ ชีระพงษ์ สมเขาใหญ่³
Witsarut Kongtep, Phrakhruprachotkichchaporn and
Teeraphong Somkhaoyai
(6403202065@mcu.ac.th)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสานวิธี มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธและพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน 2. เพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยแบบสอบถามโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงปีการศึกษา 2564 ได้มาโดยกลุ่มตัวอย่างจากตารางความสัมพันธ์ระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน จำนวน 234 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละสหวิทยาเขต โดยการสุ่มแบบอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละสหวิทยาเขต สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
M.A. Program, Buddhist Education Administration, Mahachulalongkornrajavidyalaya University
^{2,3} สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Program Buddhist Education Administration, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ส่งผลต่อส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า โรงเรียนจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดมความคิดรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการวางแผนกิจกรรมที่สอดคล้องแนวทางดำเนินการของโรงเรียนวิถีพุทธและตอบโจทย์คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน มีการกำหนดนโยบาย ขอบข่ายงาน มีการนำนวัตกรรมมาขับเคลื่อนงาน จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดทำแผนงาน/โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนที่สอดคล้องกับแนวทางดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธและมีการนิเทศกำกับติดตามการดำเนินงานกิจการนักเรียน

คำสำคัญ: การบริหารงาน, กิจการนักเรียน, โรงเรียนวิถีพุทธ, พฤติกรรม, จิตสาธารณะ

Abstract

This research used mixed methods research which combined both quantitative and qualitative approaches. The objectives of this research were 1. to study the student affairs administration according to Buddhist oriented school. 2. to study the student affairs administration according to Buddhist oriented school effecting and, 3. to study the approaches to develop the student affairs administration according to Buddhist oriented school to Secondary Education Service Area Office Phatthalung. Quantitative data were collected by questionnaires form the directors and teachers in schools under the Secondary Education Service Area Office Phatthalung of academic year 2021. The samples of 234 were selected through the Table of Krejcie & Morgan and simple random sampling method by lottery method according to

the samples of each campus. The statistics used for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, and correlation by using a packaged program. Qualitative data were interviewed with 5 key informants namely the school the directors, the deputy school directors and the heads of Student Affairs Administration in the Buddhist school.

The findings were as follows:

1. The student affairs administration according to Buddhist oriented school was on the whole, at the high level. When considered in each aspect, it was at the high level.

2. The public consciousness of students was affected by the student affairs administration according to Buddhist oriented school, namely, the student affairs administration, the discipline, morality and ethics promotion, democratic promotion, and the student affairs performance evaluation. When classified by working experience as a whole and each aspect there were significant differences at a level of 0.05.

3. The guidelines to develop the student affairs administration according to Buddhist oriented schools found that authoring the committees to form the opinions of the stakeholders, planning activities with the guidelines of Buddhist oriented school, and responding to school identity morality. There is a policy concept framework, using innovation to organize, promoting behavior in discipline, morality, and ethics. Using innovation to drive the student care and support system, creating promotion projects in school including Buddhist oriented schools and follow-up on the student affairs administration.

Keywords: Administration, Student Affairs, Buddhist Oriented School, Behavior, Public Consciousness

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เป็นแผนพัฒนาประเทศใน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 - 2564) ซึ่งแปลงยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงมุ่งเตรียม

ความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่มีพร้อมและสมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัยที่ดี มีค่านิยมที่ดีและถูกต้องและมีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ซึ่งไม่ใช่แค่การบริหารวิชาการ การวัดผลประเมินผล แต่สถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมพัฒนาความประพฤติ ระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นงานหลักของงานบริหารกิจการนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2560)

งานกิจการนักเรียนเป็นกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในห้องเรียนซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะส่งผลให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น การส่งเสริมพัฒนาความประพฤติ ระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นส่วนหนึ่งของงานบริหารกิจการนักเรียน เป็นงานสนับสนุนที่สำคัญของสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีการพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมและจริยธรรม มีระเบียบวินัยและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่านกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายในสถานศึกษา ให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะและใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ซึ่งการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมตามมาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน นักเรียนที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ ได้รับความช่วยเหลือและแก้ไขพฤติกรรมโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (นงเยาว์ กัลยาลักษณ, 2560)

การศึกษาทางวัดและพระสงฆ์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เมื่อสถานศึกษามีการกระจายไปทั่วราชอาณาจักร และผู้สอนเปลี่ยนเป็น “ครู” ในปี พ.ศ.2454 แล้วสภาพการเรียนรู้ของคนไทยก็ยังห่างไกลพระพุทธศาสนาตลอดมา จนถึงสมัยรัชกาลที่ 7 ทรงมีพระราชดำริว่า การศึกษาไม่ควรแยกไปจากวัด โดยให้มีหน้าที่ดูแลทั้งการจัดการศึกษาและการศาสนา หลังจากนั้น การจัดการศึกษามีการเน้นเนื้อหาวิชาการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และส่วนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ นี้ ก็ขึ้นอยู่กับสถานศึกษาและความใส่ใจและการมุ่งเน้นของสถานศึกษาเป็นสำคัญ แต่วิกฤตการณ์การขาดคุณธรรมของคนในสังคมไทยปัจจุบัน จึงมีข้อเสนอแนะให้นำหลักธรรมคำสอนในพุทธศาสนามาใช้อย่างจริงจังในสถานศึกษามากขึ้น ก่อเกิดเป็นโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ เป็นการดำเนินการ

พัฒนานักเรียนโดยใช้หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา อย่างบูรณาการ นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการพัฒนา “การกิน อยู่ ดู ฟัง เป็น” คือ รู้เข้าใจในคุณค่าแท้ใช้กระบวนการทางวัฒนธรรมค้นหาปัญญาและมีวัฒนธรรมเมตตาเป็นฐานการดำเนินชีวิต โดยกิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัด เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธเป็นกระบวนการพัฒนานักเรียนโดยใช้หลักไตรสิกขา ซึ่งเป็นการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านต่าง ๆ และที่สำคัญเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนด้วย (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง มุ่งพัฒนาคุณภาพระบบบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษาและได้กำหนดจุดเน้นด้านผู้เรียนนักเรียนเป็นคนดี เก่ง กล้า มีทักษะชีวิต มีจิตสาธารณะ อยู่อย่างพอเพียง และมีความสุข ให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการศึกษาและการทำงาน สามารถปรับตัวเข้ากับพหุวัฒนธรรมบนพื้นฐานของวัฒนธรรมที่งดงามของไทย

จากจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงที่ให้ความสำคัญและส่งเสริมกิจกรรมในด้านการส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนในจังหวัดพัทลุงนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงขึ้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปให้ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย ครูและผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธและพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการศึกษาโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) รวมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 611 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนวิถีพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำนวน 234 คน ได้มาจากการเทียบเคียงกับตารางความสัมพันธ์ระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารกิจการนักเรียน ในโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากลั่นกรองเรียบเรียง กำหนดกรอบแนวคิดที่เป็นตัวบ่งชี้ สร้างแบบสอบถามรายข้อ จากนั้นทำการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมทางเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแต่ละข้อคำถาม โดยนำมาวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพนำไปใช้ได้ จากนั้น นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) การพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมทั้งฉบับไม่น้อยกว่า 0.80 และค่าความเชื่อมั่นรายข้ออยู่ระหว่าง 0.364 – 0.827 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสามารถนำไปใช้ได้

จากนั้น นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในการนำไปใช้แจกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธ วิเคราะห์พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวัดระดับและประเมินผล โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของ Best วิเคราะห์การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

รวบรวมข้อมูลจากข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง นำมาสรุปและรายงานเป็นผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธและพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยรวม

การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนว โรงเรียนวิถีพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาและครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน	4.41	0.49	มาก
2. ด้านการบริหารกิจการนักเรียน	4.40	0.52	มาก
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	4.42	0.49	มาก
4. ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.41	0.52	มาก
5. ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.50	0.48	มาก
6. ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	4.39	0.42	มาก
รวม	4.42	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียน มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.42$) ส่วนด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.39$) และระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยรวม

ระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการหลีกเลี่ยงการกระทำที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม	4.54	0.41	มากที่สุด
2. ด้านการถือปฏิบัติในการดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม	4.34	0.50	มาก
3. ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สมบัติส่วนรวม	4.41	0.51	มาก
รวม	4.43	0.47	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการหลีกเลี่ยงการกระทำที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมาคือ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สมบัติส่วนรวม ($\bar{X} = 4.41$) และด้านการถือปฏิบัติในการดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.34$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่ปรับแก้ และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
Enter	.535	.286	.267	.65895

Predictors: (Constant), sum6, sum4, sum1, sum3, sum2, sum5

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่ปรับแก้และความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า 0.535 และกำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า 0.286 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 6 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ได้ร้อยละ 28.60 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ มีค่า 0.65895

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณแบบขั้นตอนโดยวิธี Enter เพื่อค้นหาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน	-0.043	0.106	-0.027	-0.406	0.685
ด้านการบริหารกิจการนักเรียน	0.204	0.099	0.139	2.056*	0.041
ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	0.261	0.103	0.167	2.526*	0.012
ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	0.085	0.094	0.057	0.904	0.367
ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	0.266	0.108	0.167	2.458*	0.015
ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	0.462	0.114	0.253	4.050*	0.000

R 2 = .286 Adjusted R Square = .267

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 การสร้างสมการพยากรณ์ในการค้นหาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า ปัจจัยตัวแปรมีอำนาจพยากรณ์มีจำนวน 4 ตัวแปร คือ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน และด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

พบผลการวิจัย ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน : โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการระดมความคิดรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ วางแผนกิจกรรมที่สอดคล้องแนวทางดำเนินการของโรงเรียนวิถีพุทธและตอบโจทย์คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ปรับปรุงระเบียบแนวปฏิบัติเป็นประจำให้เข้ากับยุคสมัย
2. ด้านการบริหารกิจการนักเรียน : กำหนดนโยบาย ขอบข่ายการปฏิบัติตามกรอบงาน แต่งตั้งคณะกรรมการดูแลมุ่งเน้นคุณธรรมจริยธรรมและการนำนวัตกรรมมาขับเคลื่อนงาน
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม : จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมความรับผิดชอบตนเองและคนอื่น มีกิจกรรมที่บูรณาการระหว่างงานกิจการนักเรียนงานวิชาการ
4. ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนและจำแนกนักเรียนอย่างชัดเจนและครอบคลุม ดำเนินงานป้องกันหรือแก้ไขปัญหามา ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่สอดคล้องกับแนวทางดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธ
5. ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน : จัดทำแผนงาน/โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนที่สอดคล้องกับแนวทางดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธทั้ง 5 ด้าน สร้างเครือข่ายและพัฒนาผู้นำ เลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนตามแนวทางการเลือกตั้งทั่วไป
6. ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน : มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล มีการนิเทศกำกับติดตามการดำเนินงานกิจการนักเรียนกิจกรรมต่าง ๆ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับกิจกรรมของโรงเรียนวิถีพุทธ ทุกภาคเรียนมีการรายงานผลต่อผู้บริหาร ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและรายงานสู่สาธารณชนและกระบวนการวิเคราะห์ประเมินปรับปรุงพัฒนา

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง” ผู้วิจัยได้สรุปผลและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 : เพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธและพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า

การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการ กำหนดขอบข่ายงาน กำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน รวมไปถึงมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนและส่วนที่เด่นชัดคือมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย พัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่สอดคล้องกับแนวทางดำเนินการโรงเรียน วิถีพุทธเป็นประจำและต่อเนื่อง มีการเผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียนที่ประพฤติดีให้ปรากฏ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการคัดกรองนักเรียน และมีการดำเนินงานป้องกันหรือแก้ไขปัญหานักเรียนที่สอดคล้องกับแนวทางดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธ และมีการประเมินผลงานกิจการนักเรียนโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้ โดยการบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญต่อนักเรียน สังคมและประเทศชาติเพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นผู้เรียนให้เก่ง ดี มีสุข ตรงตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเต็มเต็มศักยภาพในตัวผู้เรียนให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นไปตามคุณธรรมที่พึงประสงค์ในเรื่องต่อไปนี้ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยในตนเอง การเคารพกฎหมาย ความภูมิใจในความเป็นไทย มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น จึงทำให้การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ศตวรรษ กฤษณา และคณะ (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ที่พบว่า ผลโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้ นักเรียนมีวินัยคุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน กิจการนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนและด้านการบริหารกิจการนักเรียน

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ นาทยา เลียบจันทร์ (2562) ได้ศึกษาการศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนอาชีวศึกษาตามหลักไตรสิกขา จังหวัดสมุทรปราการ อาชีวศึกษาภาคกลาง เขต 3 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนอาชีวศึกษาตามหลักไตรสิกขาทั้ง 6 ด้าน โดยรวม อยู่ในระดับมาก และรายด้าน

ประกอบด้วย ด้านงานประเมิผล การดำเนินงานกิจการนักเรียน รองลงมา ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านกิจกรรมนักเรียนและในด้านแผนงานและสารสนเทศ ตามลำดับ

ส่วนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง อยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักเรียนร่วมทำความสะอาดอุปกรณ์ของห้องเรียนเมื่อใช้เสร็จแล้วทุกครั้ง นักเรียนเก็บหนังสือ วารสาร หรือสมบัติของห้องเรียนไว้ที่เดิมเมื่อใช้เสร็จเรียบร้อยแล้วหากชำรุด มีการซ่อมแซมให้คงเดิม นักเรียนรับอาสาเข้าร่วมและทำกิจกรรมที่ทำประโยชน์แก่โรงเรียน ชุมชนและสังคม นักเรียนมีการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้เพื่อนได้ใช้สถานที่ส่วนรวมร่วมกันอย่างเป็นธรรม เช่น สนามกีฬา เป็นต้น โดยความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ถ้าสามารถปลูกฝัง ส่งเสริม หรือพัฒนา ให้เด็กมีจิตสำนึกสาธารณะด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวมด้วย ดังนั้น จึงทำให้พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วีรณัฐ สุทธิพันธ์ (2558) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธที่มุ่งเน้นจิตอาสาของนักเรียนประถมศึกษาพบว่า สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธที่มุ่งเน้นจิตอาสาของนักเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ดวงดาว พรหม (2558) ได้ศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ที่พบว่า จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นกัน

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 : เพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า

การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธ 4 ด้าน ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน คือ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากการรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการ กำหนดขอบข่ายงาน กำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน รวมไปถึงมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนและส่วนที่เด่นชัดคือมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย พัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่สอดคล้องกับแนวทางดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธเป็นประจำและ

ต่อเนื่อง มีการเผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียนที่ประพฤติดีให้ปรากฏ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการคัดกรองนักเรียนและมีการดำเนินงานป้องกันหรือแก้ไขปัญหานักเรียนที่ส่อคล้อยกับแนวทางดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธ และมีการประเมินผลงานกิจกรรมนักเรียนโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้ ก่อให้เกิดพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน โดยโรงเรียนวิถีพุทธเป็นภาพที่สะท้อนถึงการนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักไตรสิกขามาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและจัดการศึกษาที่เน้นการนำพุทธธรรมมาประยุกต์เข้ากับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม เกิดค่านิยมที่พึงประสงค์ผู้เรียนมีวิจรรณญาณในการ กิน อยู่ ดู ฟัง บูรณาการไตรสิกขาสอดแทรกในการเรียนการสอนในขณะที่วิธีการในการปฏิบัติงานนั้นมีความหลากหลายไปตามบริบทของโรงเรียนและชุมชนของแต่ละท้องถิ่น และต้องอาศัยความร่วมมือตามหลัก บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) เพื่อสร้างสรรค์สภาพการดำเนินงานที่ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนและได้พัฒนาสู่ชีวิตและสังคมที่ดงามควบคู่กันไป

สอดคล้องกับ กัญจน์จรี แสงวงการ (2561) ได้ศึกษาการศึกษากิจกรรมและจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคใต้ตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างกิจกรรมและจิตลักษณะรายด้านกับ จิตสาธารณะโดยรวมมีค่าเท่ากับ .53 สามารถอธิบายร่วมกันได้ร้อยละ 29.03 โดยตัวแปรกิจกรรมและจิตลักษณะที่ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ส่วนค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของกิจกรรมและจิตลักษณะที่ส่งผลทางบวกต่อจิตสาธารณะอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และสอดคล้องกับ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมคล (2558) ได้ศึกษา ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อพฤติกรรม จิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษามากที่สุด คือ ปัจจัยด้านนักเรียน รองลงมาเป็นอิทธิพลปัจจัยสังคม/ชุมชน และปัจจัย สื่อ/เทคโนโลยี ตามลำดับ และร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ได้ร้อยละ 54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ ปัจจัยด้านนักเรียนส่งผลทางบวกและทางตรง ต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาด้วย

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 : เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ในด้านต่าง ๆ โดยโรงเรียนจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ

ระดมความคิดรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ รวมไปถึงการวางแผนกิจกรรมที่สอดคล้องแนวทางดำเนินการของโรงเรียนวิถีพุทธและตอบโจทย์คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน และสอดคล้องกับยุคสมัยและสอดคล้องกับแนวปฏิบัติโรงเรียนวิถีพุทธ จะต้องมีการปรับปรุงระเบียบแนวปฏิบัติเป็นประจำ มีการกำหนดนโยบาย ขอบข่าย แบ่งส่วนปันส่วน ปฏิบัติตามกรอบงาน แต่งตั้งคณะกรรมการดูแลมุ่งเน้นคุณธรรม จริยธรรมขับเคลื่อนด้วยครูประจำชั้น ร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครอง หน่วยงาน ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเยาวชน เครือข่ายของโรงเรียนวิถีพุทธและการนำนวัตกรรมมาขับเคลื่อนงาน ทุกคนทราบนำไปปฏิบัติโดยใช้นวัตกรรมเดียวกัน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติ และระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่ชัดเจนครบทุกขั้นตอน มีดำเนินงานป้องกันหรือแก้ไขปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่สอดคล้องกับแนวทางดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธ มีการจัดทำแผนงาน/โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนที่สอดคล้องกับแนวทางดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธ ทั้ง 5 ด้าน มีการนิเทศกำกับติดตามการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนกิจกรรมต่าง ๆ

สอดคล้องกับ ศิริกมล นนทะภา (2560) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ แนวทางการพัฒนา พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะนักเรียนประกอบด้วยแนวทาง 4 ด้าน คือ 1) ควรมีการดำเนินการโดยหลักการมีส่วนร่วมของทุกคนทุกฝ่ายหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนเอง เป็นต้น 2) ควรมีการดำเนินการพัฒนาโดยการกำหนดเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง 3) ควรมีการสอดแทรกจิตสาธารณะในกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นการปฏิบัติจริงและสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้น 4) ควรมีการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพราะถือเป็นพื้นฐานของจิตสาธารณะในทุก ๆ ด้าน และสอดคล้องกับ อาทิตยา เวชกรณ (2559) ได้ศึกษา แนวทางการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 40 โดยการจัดสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พบว่า แนวทางการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านงานแนะแนว ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อวางแผนการแนะแนวทางประกอบอาชีพแก่นักเรียน มีการเชิญผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพและศิษย์เก่ามาให้คำแนะนำแก่นักเรียน 2) ด้านกิจกรรมนักเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามความสามารถความถนัดเพื่อเอื้อต่อการทำงาน การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อมุ่งพัฒนานักเรียนอย่างจริงจัง 3) ด้านโครงการพิเศษ ควรกำหนดงานโครงการพิเศษไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนและกำหนดผู้รับผิดชอบงานโครงการพิเศษให้ชัดเจน 4) ด้านงานปกครอง

ควรจัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อชี้แจงเรื่อง ระเบียบและข้อปฏิบัติต่าง ๆ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติ 5) ด้านสวัสดิการนักเรียน ควรจัดเตียงพยาบาล เวชภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการและจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านงานพยาบาลประจำอยู่ที่ห้องพยาบาล ดังนั้น การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการเสริมสร้างพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษา

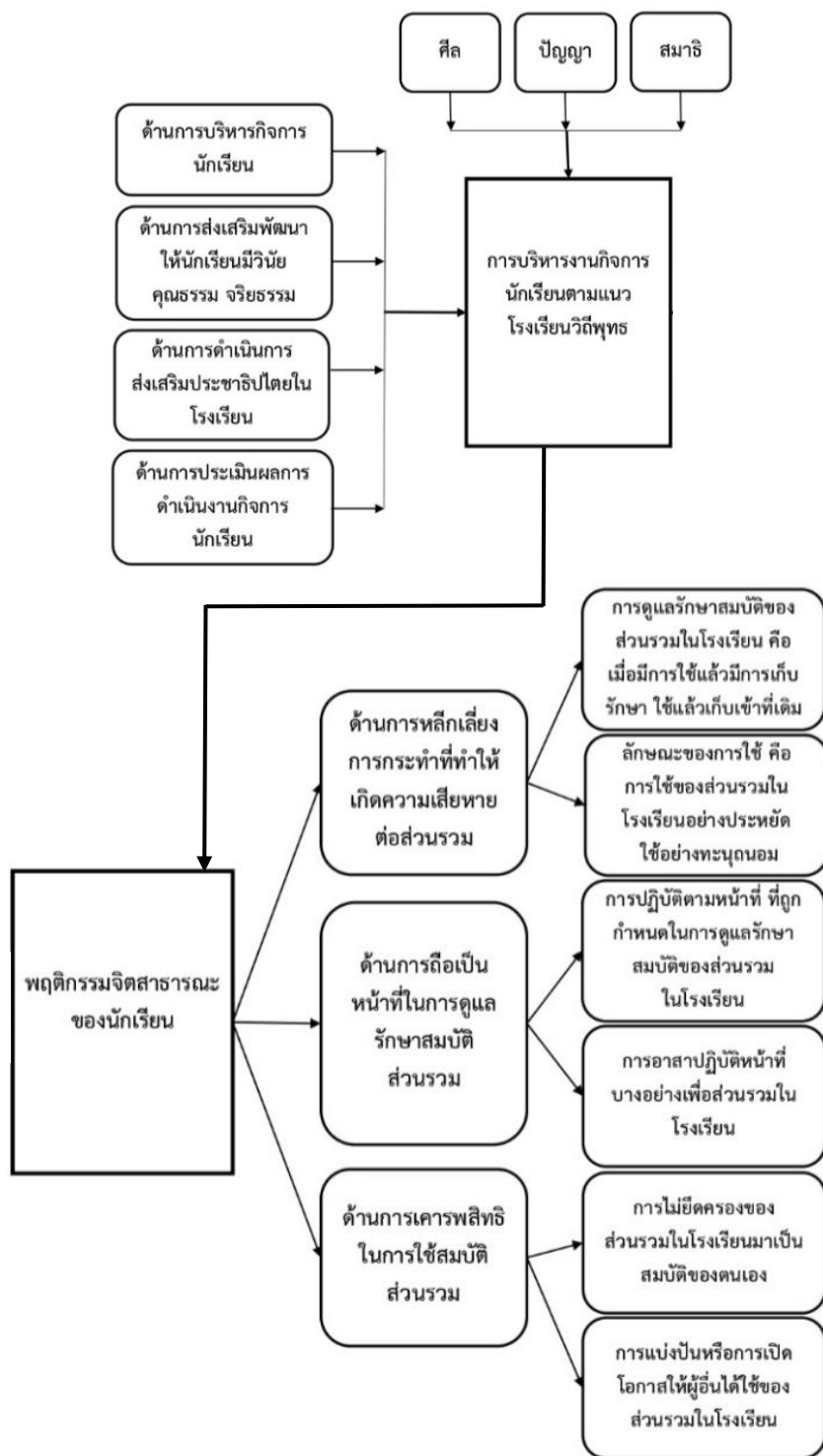
องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

1. จากการศึกษากิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธจากเอกสารต่าง ๆ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) ด้านการบริหารกิจการนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 6) ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนของนักเรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม 2) ด้านการถือเป็นหน้าที่ในการดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม 3) ด้านการเคารพสิทธิในการใช้สมบัติส่วนรวม

2. จากการศึกษาข้อมูลการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง แล้วนำมาวิเคราะห์โดยค่าสถิติ พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธทั้ง 6 ข้อ มีเพียง 4 ด้านเท่านั้นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน คือ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ดังแผนภาพองค์ความรู้จากการวิจัย

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ควรสนับสนุนงานบริหารกิจการนักเรียน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานกิจการนักเรียน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) สถานศึกษาควรมีนโยบายการนำแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธมาใช้ในสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้มีการเข้าร่วมการฝึกปฏิบัติแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างประสบการณ์และสามารถนำไปพัฒนาพฤติกรรมจิตสำนึกนักเรียนในสถานศึกษาได้

3) สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน จึงเสนอแนะให้ทางเขตพื้นที่การศึกษามีการนิเทศกำกับติดตามการดำเนินงานกิจการนักเรียนเพื่อสามารถนำผลมาปรับปรุงพัฒนางานบริหารกิจการนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

2) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมจิตสำนึกของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการถือปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม จึงเสนอแนะให้ทางสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม

3) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสำนึกของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน จึงเสนอแนะให้ทางเขตพื้นที่การศึกษาจัดสัมมนาหรืออบรมที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวางแผนงานกิจการนักเรียน มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

2) ควรทำการศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

3) ควรศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

รายการอ้างอิง

- กัณฑ์จรี แสงวงการ. (2561). การศึกษากิจกรรมและจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เขตภาคใต้ตอนบน. *วารสารนาครบุตตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 10(ฉบับพิเศษ), 87-90.
- ดวงดาว พรiform. (2558). จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา : นครราชสีมา.
- นาคยา เลียบจันทร์. (2562). การศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนอาชีวศึกษาตามหลัก ไตรสิกขาจังหวัดสมุทรปราการอาชีวศึกษาภาคกลาง เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : พระนครศรีอยุธยา.
- นงเยาว์ กัลยาลักษณ์. (2541). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : มหาสารคาม.
- ภูมิพัฒน์ รักพรหมมงคล. (2558). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของ นักเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสาร การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา*, 9(2), 81-86.
- มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2557). *โรงเรียนวิถีพุทธ*. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย.
- วารุณี วงศ์วิรุฬห์. (2554). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านสามขา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร : สกลนคร.
- วีรณัฐ สุทธิพันธ์. (2558). รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธที่มุ่งเน้นจิตอาสาของ นักเรียนประถมศึกษา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคม ศาสตร์ และมนุษยศาสตร์*, 5(2), 116-118.

- ศตวรรษ กฤษณา และคณะ. (2564). การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักสังกัด 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอมาหาชะชัยจังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขต ร้อยเอ็ด, 1(1), 29-33.
- ศิริกมล นนทะภา. (2560). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม : มหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ.
- อาทิตยา เวชกรณ์. (2559). แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้น พื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในจังหวัดนคร สวรรค์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์ : นครสวรรค์.